

TYT

%100 ÖSYM
Formatında

Kafa Dengi

EXTRA FELSEFE SORU BANKASI

703 soru >>

Tamamı Video Çözümlü | Akıllı Tahtaya Uyumlu
Farklı Soru Tipleri | Kazanım Detaylı Cevap Anahtarı

**EXTRA
LAAAR**

Ekstra Sarmal Deneme
Kafadengi TV

Siber Öğrenci Koçu

Erdal Yelkenci - Zehra Hekimoğlu
Naime Yıldız

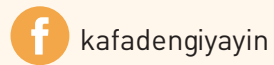
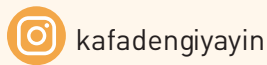
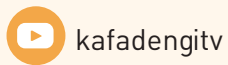

Ürün Adı	: TYT Extra Felsefe Soru Bankası
Ürün No	: KA00-SS.02SBN04
ISBN	: 978-625-7079-61-7
Yayın Yönetmeni	: Elif Çağlar
Proje Koordinatörü	: Yasemin Korkmaz
Yazarlar	: Erdal Yelkenci - Zehra Hekimoğlu - Naime Yıldız
Dizgi-Mizanpaj	: Kafa Dengi Dizgi
Dijital Uygulama	: Ömer Faruk Erdem
Kapak Tasarım	: Bull Ajans
Baskı	: Yeni Devir Matbaacılık ☎ 0 212 471 71 50 Sertifika No: 41910
İletişim	: ☎ 0 212 275 00 35 🌐 www.kafadengiyayinlari.com Gülbahar Mah. Cemal Sururi Sk. No:15 / E Halim Meriç İş Merkezi Kat: 9 Mecidiyeköy - İSTANBUL

Copyright © Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre her hakkı Eksen Yayıncılık ve Eğitim Malz. San. Tic. A.Ş.'ye aittir. Eksen Yayıncılık'ın yazılı izni olmaksızın, kitabın herhangi bir şekilde kısmen veya tamamen çoğaltılması yasaktır.

Akıllı Tahta Uygulaması → akillitahta.kafadengiyayinlari.com/
Öğretmenlerimiz ücretsiz olarak indirebilir.

SEVGİLİ GENÇ ARKADAŞIM, BU KİTAPTA BİR SORU BANKASINDAN ÇOK DAHA FAZLASINI BULACAKSIN!

Kafa Dengi Yayınları olarak Extra Serisiyle karşıdayız. "Neden Extra?" dersin, bu serimize soruların dışında işine çok yarayacağını düşündüğümüz ve sınava hazırlanmanı sağlayacak "Extra Sarmal Denemeler" ekledik. Ayrıca her konuyla paralel olarak hazırlanmış video ders anlatımlarına "KafadengiTV" YouTube kanalımızdan ulaşabilirsin.

Tabii ki bu kadar değil! Testlerimizin kurgusunu da konuları en kolay öğrenebileceğin şekilde planladık. Her üniteyi mikro konulara böldük. Extra bilgiden sonra her mikro konudan seviye 1, seviye 2 ve seviye 3 şeklinde kademeli testler hazırladık. Ünitelerin sonuna da üniteyi pekiştirici ünite tarama testlerini ekledik. Ayrıca takıldığın tüm soruların video soru çözümlerine testin başındaki karekodu okutarak ulaşman çok kolay.

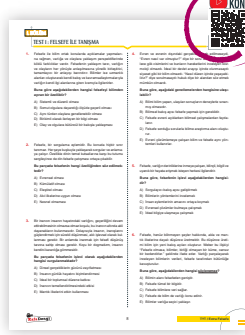
Senin başarılarına "extra" başarılar daha katabilmen için Türkiye'nin en iyileri arasında yer alan kadromuz ile hazırladığımız bu serimizle yanındayız.

Artık sıra sende! Başarı dileklerimizle.

EXTRA FELSEFE SORU

KONU ANLATIM VIDEOSUNU İZLE

İster kitabımızdaki karekodu okutarak istersen "kafadengitv" YouTube kanalımızdan kafa hocaların anlattığı ders videolarını izle. Soru bankamızdaki konularla YouTube kanalımızdaki konu anlatım başlıkları senkronizedir. Bu dersler, özel ders niteliğinde olup hocalarımızın özel taktikleri ile de zenginleştirilmiştir.

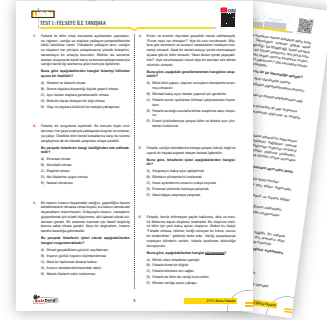
ADIM

İZLEDİĞİN KONUYLA İLGİLİ TESTLERİ ÇÖZ

Seviyelendirilmiş olarak hazırlanmış

- Mikro Konu
  - Extra Sarmal Deneme
- testlerini çöz. Hiçbir adımı ve testi atlamadan ilerle.

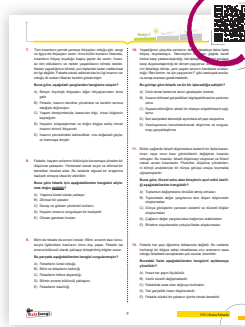
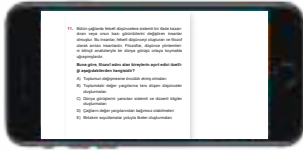

ADIM

ÇÖZEMEDİĞİN SORULARIN ÇÖZÜM VİDEolarını İZLE VE ÖĞREN

Testte yapamadığın ya da yanlış yaptığın sorunun "karekod"unu okutarak sorunun çözüm videosunu hızlıca izle ve öğren.

ADIM

TESTLERİN SONUCUNA GÖRE "SİBER ÖĞRENCİ KOÇU" YKS YOLUNDA SANA YOL GÖSTERECEK VE SENİ YÖNLENDİRECEK

Testler için ister kitabın sonundaki cevap anahtarı kısmında yer alan karekodu okutarak ulaşabileceğin kazanım detaylı cevap anahtarı ile istersen daha da geliştirilmiş olan "Siber Öğrenci Koçu" uygulaması ile koçluk hizmetinden yararlan. Bu testler için ayrıntılı analiz raporlarına ve sana özel yönlendirmelere ulaş.

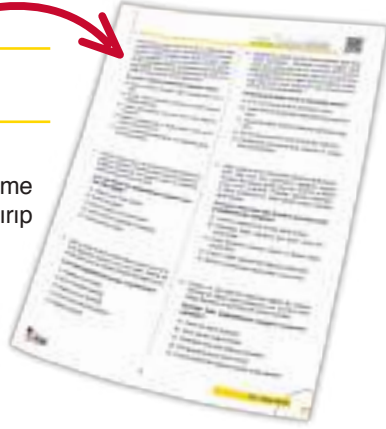
ADIM

BANKASI'NDA NELER VAR?

1 SEVİYELENDİRİLMİŞ MİKRO KONU TESTLERİ

Her testte, seviye 1, seviye 2, seviye 3 şeklinde kademe kademe soruların zorluk derecesini artırıp konuları pekiştirmeni istedik.

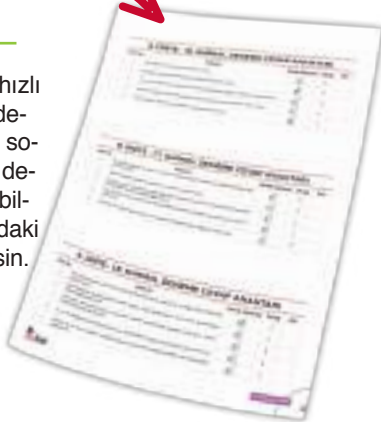
2 EXTRA SARMAL DENEME

Belirli periyotlarla kitabın en başından o üniteye kadar olan bilgilerini ölçebileceğin extra sarmal denemeler hazırladık.

3 KAZANIM DETAYLI CEVAP ANAHTARI

Eksiklerini nokta atışıyla daha hızlı belirlemen için extra sarmal denemelerin yanıt anahtarlarını soruların kazanımları ve zorluk dereceleri ile birlikte verdik. Bu bilgilere cevap anahtarı kısmındaki karekodu okutarak ulaşabilirsin.

İÇİNDEKİLER

FELSEFE İLE TANIŞMA

01

Felsefe ile Tanışma 8

FELSEFE İLE DÜŞÜNME

02

Felsefe ile Düşünme 16

VARLIK FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

03

Varlık Felsefesinin Konusu ve Problemleri..... 22

BİLGİ FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

04

Bilgi Felsefesinin Konusu ve Problemleri..... 28

▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 1 36

▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 2 37

BİLİM FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

05

Bilim Felsefesinin Konusu ve Problemleri 38

AHLAK FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

06

Ahlak Felsefesinin Konusu ve Problemleri 52

DİN FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

07

Din Felsefesinin Konusu ve Problemleri 60

SİYASET FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

08

Siyaset Felsefesinin Konusu ve Problemleri	70
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 3	78
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 4	79

SANAT FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

09

Sanat Felsefesinin Konusu ve Problemleri	80
--	----

MÖ 6. YÜZYIL - MS 2. YÜZYIL FELSEFESİ

10

MÖ 6. Yüzyıl - MS 2. Yüzyıl Felsefesi	90
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 5	102
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 6	103

MS 2. YÜZYIL - MS 15. YÜZYIL FELSEFESİ

11

MS 2. Yüzyıl - MS 15. Yüzyıl Felsefesi	104
--	-----

15. YÜZYIL - 17. YÜZYIL FELSEFESİ

12

15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesi	108
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 7	112
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 8	113

18. YÜZYIL - 19. YÜZYIL FELSEFESİ

13

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi	114
---	-----

20. YÜZYIL FELSEFESİ

14

20. Yüzyıl Felsefesi	120
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 9	124
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 10	125
▶ Extra Sarmal Deneme Sınavı - 11	126
Cevap Anahtarı	127

1. Felsefe ile uğraşan bir kimse zannedilenin çok üzerinde kazanımlar elde edecektir. Felsefenin cevaplarının kesin olmaması hiç de önemli değil. Felsefe ile ilgilenmek, insana sosyal hayatında, ekonomik sorunları aşmasında, etrafında gelişen doğal olayları anlamasında nasıl düşünmesi gerektiğini öğretebilir.

Bu parçada felsefenin kazanımlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Toplumsal hayatı düzenlemek
B) Sosyal bilimlerin verilerinden yararlanmak
C) Deney ve gözleme dayanmak
D) Evrensel düzeyde olmak
E) İnsana düşünce yöntemlerini öğretmek

2. I. Bazı insanlar sanatçıdır.
II. Ödevlerini zamanında yapıyor musun?
III. Telefonunun sesini kıs.

Yukarıdaki cümlelerden birincisi önerme olduğu halde, ikinci ve üçüncü cümleler birer önerme değildir.

Buna göre, herhangi bir cümlenin önerme sayılabilmesi için aşağıdaki koşullardan hangisi gereklidir?

- A) Bir yargı bildirmeli ve olgusal olarak doğru olmalıdır.
B) Bir yargı bildirmeli ve bir değer yargısı taşımalıdır.
C) Bir yargı bildirmeli ve doğruluk değeri olmalıdır.
D) Bir yargı bildirmeli ve emir cümlesi olmalıdır.
E) Bir yargı bildirmeli ve yanlış bir anlam taşımamalıdır.

3. Ayşe de Ahmet de öğrencidir.
Ayşe sınavı kazanmıştır.
O halde Ahmet de sınavı kazanmıştır.

Bu akıl yürütme aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Analoji
B) Önerme
C) Tümevarım
D) Tümdengelim
E) Çelişiklik

4. Pragmatizm anlayışının 20. yüzyılda pek çok alanda belirgin etkileri görülmüştür. Bu anlayışa göre, insanın zihinsel faaliyeti ve inançları, duygusal etkenlerden ve günlük pratik eylemlerden bağımsız değildir. İnançların eylemler üzerindeki etkisi, eylemi başarıya ulaştırıyorsa, o inançlar gereklidir ve doğrudur.

Buna göre, inançların doğruluğunun ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sezgi ile elde edilmesi
B) Kaynağının akıl olması
C) Deneyle doğrulanabilmesi
D) Günlük yaşamda işe yaraması
E) Nedensellik ilkesine uygun düşmesi

5. “İnsanın bütün metaller genişir.” önermesi bir bilimsel önermedir. “Demir ısıtılırsa genişir.” önermesi ilk önermeyle tutarlıdır. Çünkü aynı sistem içerisinde birbirini yanlışlamadan yer alabilirler.

Buna göre tutarlılık kavramı aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilebilir?

- A) Önermelerin yanlışlanabilir özelliğinin olması
B) Önermelerin nesneye ilişkin olması
C) Önermelerin doğrulanabilir özelliğe sahip olması
D) Önermelerin olgusal nitelikte olması
E) Önermeler arasında çelişik olmaması

6. Felsefenin ele aldığı problemler, hayatın ya da evrenin anlamının ne olduğu sorunlarının ortaya çıkardığı problemlerdir. Felsefede söz konusu olan sorular, yaşamın anlamı başlığı altında toplanabilecek olan sorulardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi felsefenin sorduğu sorulardan biri olamaz?

- A) İnsan yaşamının anlamı nedir?
B) Yer çekimi kanunu nasıl açıklanır?
C) Evrende belli bir düzen var mıdır?
D) İnsanın evrendeki yeri nedir?
E) Doğru bilgiye ulaşmak mümkün müdür?

7. Doğruluk, bir önerme veya ifade ile hakkında konuşulan olgular arasındaki ilişkide aranmaktadır. Doğru olduğu öne sürülen önerme veya ifade dış dünyadaki olgulara karşılık geliyorsa doğrudur. Bir önerme sadece sistematik veya mantıksal olarak ifade edilmesinden dolayı değil, gerçekte nesnel temeli veya nesnel karşılığı olduğu zaman doğrudur.

Buna göre aşağıdaki önermelerden hangisinin doğruluğundan söz edilemez?

- A) Kitap masanın üstündedir.
B) Aşk en güzel duygudur.
C) Baharda çiçekler çok güzel kokar.
D) Fenerbahçe'nin forması sarı lacivettir.
E) Bugün hava çok soğuktur.

8. Nesne, duyu vasıtasıyla insan beyninde izler bırakır. Düşünme, insan beyninde nesnelere bıraktığı bu izler üzerinde bir zihin faaliyetidir. Bu zihin faaliyetinde kavramlar, kavramlardan yargılar oluşturulur. Bu faaliyetin sonunda elde edilen ürüne ise bilgi denir.

Buna göre bilginin kaynağı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bilgi duyumlarla elde edilir.
B) Bilgi özne ile nesne arasındaki ilişkidir.
C) Bazı bilgiler doğuştan gelir.
D) Bilgiye duyu organlarının verilerinden yararlanılarak ulaşılır.
E) Duyumun işlenmesiyle kavramlar oluşur.

9. Gerçek varlık gerçekliğini nesnelere, olaylardan, kişilerden alan şeylerdir. Uzayda bir yer tutar; zaman içinde değişir ya da yok olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin gerçekliği yoktur?

- A) İşimizle evimiz arasındaki ulaşımı sağlayan otomobilin
B) Arkadaşlarımızla oynadığımız futbol topunun
C) Yemeklerden sonra içtiğimiz çayın
D) Logaritma hesaplarında kullandığımız pi sayısının
E) Her gün okuduğumuz gazetenin

10. Dünyaya açılma, dünyayla ilişki kurma insanı öteki canlı varlıklardan ayıran ve onu özgür kılan temel niteliklerdir. Bu anlamda insandan başka hiçbir canlı varlığın dili de yok. Ondandır başka çevresini aşabilen, çevresinin dışına çıkabilen, doğanın ve kendisinin bilincine varan hiçbir canlı varlık yok yeryüzünde. İnsan bu nitelikleriyle çevresini değiştirmiş, doğaya bir şeyler katmıştır. Doğaya kattıkları da bugün kültür dediğimiz şeyden başkası değildir. İşte bu doğaya kattıkları binlerce yıl içinde oluşarak bugüne dek gelmiş ve yarınlara gitmektedir. Bu yüzden diyebiliriz ki insanın insan olması da, kendi yolunu kendisinin çizmesi de dili ile olmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) İnsanın varlığını ortaya koyuşu sahip olduğu dille mümkündür.
B) Dil insanın dış dünyayla kurduğu ilişkilerinde zorunludur.
C) İnsandan başka hiçbir canlı kendi bilincine varamaz.
D) Kültürün oluşumunda dilin önemli bir rolü vardır.
E) Dil sadece bir iletişim aracıdır.

11. Bilimsel dil günlük hayata girdikçe, kendi kelimelerini de bize kabul ettiriyor. Bugün bir eczaneden alışveriş yapabilmek için eczacının dilini bilmek zorundayız. Yine bugün kaç hasta doktorun yazdığı reçeteyi anlayabiliyor? Fakat hasta anlamıyor diye doktor, reçetesini gündelik dilden seçilen kelimelerle yazamaz.

Bu parçada, konuşma dilinin günlük hayatta işlevsel olamaması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilmiştir?

- A) Bilimlerin gelişerek kendilerine ait bir dil oluşturmasıyla
B) İnsanların farklı alanlarda uzmanlaşmış olmasıyla
C) Başka kültürlerin dil üzerine olan etkisiyle
D) Başka ülkelere duyulan hayranlıkla
E) Okur yazar oranının düşüklüğüyle

12. Dünyada çok soru soran iki tip insan vardır: Biri çocuklar, diğeri de filozoflardır. Bu anlamda filozoflarla çocuklar birbirine benzerler.

Felsefenin bu özelliğiyle aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Sorulan soruların cevaplardan daha önemli olduğu
B) Çocuklar ve filozofların zeka düzeylerinin aynı olduğu
C) Sorulan soruların bilme merakından kaynaklandığı
D) Soru sormanın özel bir yetenek olduğu
E) Filozofların çocuksu tavırlar içerisinde olduğu

TEST 3 : FELSEFE İLE DÜŞÜNME

1. “Soru sormayı, itiraz etmek, benimsememek veya yabancı kalmak olarak algılamamak lazım. Tam tersine daha çok nüfuz etmek, içeriğini daha iyi kavrayabilmek ve verilmiş mananın derinliklerine daha iyi inebilmek için ‘acaba’ diyoruz.”

Bu ifadeler felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Yöntemli bir bilgi türü olmasıyla
B) Olması gerekeni ele almasıyla
C) Tümel bir bilgi türü olmasıyla
D) Sorgulayıcı bir etkinlik olmasıyla
E) Birikimli olmasıyla

2. İnsanların çoğu dilbilgisi kuralları üzerinde düşünmeden sabahtan akşama kadar konuşurlar. Evlere, kahvelere, sokaklara kulak verin. İnsan bir şeyi anlatmak için konuşur. İnsan için önemli olan dilin kendisi değil dil ile anlatılan şeydir, yani düşüncedir. Dolayısıyla diyebiliriz ki dil olmazsa kendimizi ifade edemez, birbirimizle anlaşamazdık. Tüm bunlarla birlikte insanoğlu tarihi boyunca edindiği birikimleri, düşünceleri, felsefeleri de aktaramazdı.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnsanlar dil sayesinde birbirleriyle anlaşabilirler.
B) Dil, tarihin, kültürün, medeniyetin de aktarıcısıdır.
C) Dil ile düşünce arasında herhangi bir ilişki yoktur.
D) İnsanlar dilbilgisi kurallarını bilmeseler de kendi dillerini rahatlıkla konuşabilirler.
E) İnsan düşüncelerini dil vasıtasıyla aktarabilir.

3. Ön yargıların, dogmaların, ideolojik saplantıların olduğu yerde eleştiri barınmaz. Çünkü eleştiri, gerçeği ortaya çıkarma, karanlıktan aydınlığa çıkma, hesaplaşma ve bu hesaplaşmanın sorumluluğunu taşımaktır.

Buna göre, aşağıdaki durumların hangisinde eleştirinin varlığı söz konusu değildir?

- A) Varsayım aşamasındaki bilimsel araştırmalarda
B) Otoriteye dayanan yönlendirici düşüncede
C) Aklın özgür araştırmasına dayalı yaklaşımında
D) Dinsel bilgilerin yorumuna dayalı bilgilerde
E) İnsan ve toplum bilimleri alanlarında

4. **Aşağıdakilerden hangisi analogi türü akıl yürütmeler için söylenebilir?**

- A) Bir önermenin çelişkilerden uzak bir biçimde ifade edilmesidir.
B) Çeşitli argümanlarla herhangi bir felsefi görüşü temellendirmektir.
C) Önermenin niteliğini ve doğruluğunu değiştirme işlemidir.
D) Özelden genele doğru gerçekleştirilen bir çıkarımdır.
E) Özelden özele, benzetme yoluyla yapılan bir akıl yürütme işlemidir.

5. Filozofların herhangi bir konudaki görüşleri, insan aklının, mantığın ilkeleriyle çelişmez; aksine, akla ve mantığa uygundur. Düşünmenin de ilkeleri vardır ve bir yargının anlamlı sayılması bu ilkelere uygunluğu ölçüsünde yorumlanır.

Bu açıklamalar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Tutarlılık
B) Gerçeklik
C) Argüman
D) Tümevarım
E) Temellendirme

6. Lise öğrencileri felsefeyi severler.
Ayşe lise öğrencisidir.
O halde, Ayşe de felsefeyi sever.

Bu akıl yürütme aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Tümevarım
B) Analogi
C) Çelişmezlik
D) Tümdengelim
E) Gerçeklik

7. Düşünceyi oluşturan ve daha ileri götüren dil olduğuna göre, büyük düşünce yapılarının kurulabilmesini de dil sağlar. Ancak bunun için dilin de gelişmiş olması gerekir. Burada karşılıklı bir etki olduğu açıktır. Dilin gücüne karşı düşüncenin gücü kendini gösterir. Dile bağlı olan insan, sonunda dile egemen olur ve dil üzerine etki yapar. Ama kimi zaman bazı engellemeler yüzünden bir ülkede dilin gelişmesi durabilir. Dil gelişmeyince düşüncenin gelişmesi de durur. Dilin engellendiği yerde düşünme de engellenmiş olur. Bir ulusun dünyayla bağlantısını kuran dilinin gelişmesi engellenmişse, o ulusun düşünmeye dayanan felsefe alanında da başarı ortaya koyamayacağı açıktır.

Buna aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Gelişmiş felsefi sitemlerin temelinde gelişmiş dil yatakmaktadır.
B) Felsefenin gelişebilmesi için özgür bir ortam gereklidir.
C) Felsefi düşüncenin eksikliği kültürel değerleri anlamsızlaştırır.
D) Düşünce ve dil arasında net bir ilişki yoktur.
E) Dilin gücüne karşı düşünce gücü yetersiz kalmaktadır.

8. Gerçeklik, yöneldiğimiz varlığın bir özelliğidir. Gerçeklik, düşüncede var olan, düşünülen şeyleri göstermez. Çünkü yalnızca düşüncede bulunan şeyler gerçekte var değildir, onun bir gerçekliği yoktur.

Buna göre, gerçekliğin temel özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdeal olması
B) Dış dünyada bulunması
C) Tutarlı olması
D) Pratik yararının olması
E) Düşüncede oluşması

9. Ahmet, Ali, Ayşe ve Murat sporda başarılı değildir. O halde, hiçbir genç sporda başarılı değildir.

Bu örnek, aşağıdakilerin hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Görüş
B) Çelişiklik
C) Analoji
D) Akıl yürütme
E) Doğruluk

10. Gerçeklik, söylenen şeyin konusudur ve nesnel dünyada bulunur. Örneğin güneş ve hava bir gerçekliktir. Ancak güneşin parlak olduğuna, havanın sıcak olduğuna dair söylediğimiz sözler ise doğrudur. O hâlde gerçeklik bilgisi edinilen nesneyle, doğru ise nesne hakkında söylediklerimizle ilgilidir.

Buna göre doğruluk ve gerçeklik hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğruluk nesnelerin bir özelliği değildir.
B) Gerçeklik nesnel dünyada bulunur.
C) Gerçeklik, olgular hakkında yaptığımız değerlendirmelere ilişkindir.
D) Doğruluk, gerçeklikler hakkında söylenen sözlerin özelliğidir.
E) Gerçeklik, bilginin konusu olan objedir.

11. Taşın sert olduğu, uzayda yer kapladığı gerçekliğe, Kopernik'in Helyosantrik kuramı ise doğruluğa örnektir.

Bu bilgiye göre gerçeklik kavramını doğruluk kavramından ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne ile nesne arasındaki ilişkiye dayanması
B) Tasvir edilebilme özelliğine sahip olması
C) Çözümlenebilir olması
D) Akıl ve mantık ilkelerine uygun olması
E) Zihnimizin dışında somut olarak var olması

12. Bir adada yaşayan insanlar üzerinde araştırma yapılmıştır. Bu insanlarda düşünmeyi ifade etmenin, sözel dilden çok, davranışlar aracılığıyla gerçekleştirildiği görülmüş ve bu davranışların topluluğa özgü biçimlenmiş olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırmaya dayanarak düşünce ve dil ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Düşünceyi ifade etme şekli toplumdan bağımsızdır.
B) Düşüncenin aktarımı kültürle ilgilidir.
C) Düşünceyi ifade etme biçimi sosyalleşmeyle kazanılır.
D) Düşünce, bedensel hareketlerle de aktarılabilir.
E) Düşünceyi aktarma biçimi öğrenmeyle kazanılır.

1. Bilgi felsefesi, bilginin genel olarak ne olduğunu, nasıl ve ne yollardan elde edildiğini konu edinir. Özne ile nesne arasındaki bağı ne şekilde kurulduğunu inceler. Bilen öznenin kendi zihninden bağımsız olan varlığı bilip bilemeyeceğini araştırır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilgi felsefesinin konusu değildir?

- A) Özne ile nesne arasındaki bağ sonucu oluşan bilgi
B) Bilgi kuramının temel kavramları
C) Bilimsel kuramın özellikleri
D) Bilgi kuramının temel soruları
E) Doğruluk ve gerçeklik arasındaki ilişki

2. Bilgi kuramında iki temel problemden söz edilebilir: Bunlardan birincisi, insanın nesnelere tam ve doğru olarak bilebileceğini savunan dogmatizm; ikincisi ise insan düşüncesinin gerçekle uyum sağlamadığının bilinemeyeceğini, bu nedenle doğru bilginin imkansızlığını savunan septisizmdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklıdır?

- A) Bilginin herkes için genel geçerliliği yoktur.
B) İnsan her şeyin ölçüsüdür, ölçü de kişiden kişiye değişir.
C) Gerçekliği hiçbir zaman bilmek mümkün olmamıştır.
D) İnsanlar gerçekliği bilme çabasından vazgeçmemelidir.
E) Şüpheden hareketle doğru bilgiye ulaşılabilir.

3. Gerçekten doğru ya da yanlış olan hiçbir şey yoktur. Herhangi bir şeyi doğru ya da yanlış bulan, insanın kişisel seçimidir. Gerçek bir bilgi olmadığına göre bilgi her olayda yargıdan kaçınılmalıdır.

Bu görüşten hareketle aşağıdakilerden hangisini söylemek doğru olur?

- A) Her şeyden şüphe etmek, gerçeğe ulaşmayı engeller.
B) İnsan, hiçbir şey hakkında tek başına karar vermemelidir.
C) Nesnelere hakkında kesin yargılar vermekten kaçınılmalıdır.
D) İnsan, bilmediği şeyleri öğrenmeye çalışmalıdır.
E) İnsan, onayladığı şeylerden şüphelenmemelidir.

4. • Septisizm'e göre genel geçer bir doğrudan söz edilemez. Bu yüzden septikler bütün doğrulardan şüphe ederler.
• Descartes'a göre şüphe etmek düşündürmektir. Düşünmek var olmaktır. "Düşünüyorum öyleyse varım." sözünün meşhur cümlesidir.

Descartes'ın şüpheciliği hangi açıdan septiklerden ayrılmaktadır?

- A) Doğruyu aramada şüpheyi bir araç olarak görmesi
B) Şüpheyi bir amaç olarak kullanması
C) Şüpheyi doğrudan daha üstün görmesi
D) Doğruya ulaşmada şüpheyi yalanlaması
E) Tanrının varlığından kesinlikle şüphe duymaması

5. Rasyonalizm, bilginin kaynağında aklın bulunduğunu savunan felsefi bir görüştür. Temel iddiası ise aklın evrenle ilgili bazı doğruları kesin bir biçimde bilme gücüne sahip olmasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi rasyonalizm ile çelişir?

- A) Bilgi doğuştan insan aklında vardır.
B) İnsan aklı doğuştan boş bir levhadır.
C) İdeaların bilgisi akıl yolu ile bilinir.
D) Değişmez olanın bilgisine akılla ulaşılabilir.
E) Zorunlu bir bilgiye ancak akıl yürütmelerle ulaşılabilir.

6. Kant'a göre bütün bilgi deneyle başlar ancak deneyden doğmaz, deney sadece bilginin hammaddesini sağlar. Çünkü bilgi için deneyin yanında başka bir işleme de gerek vardır. Yani bu hammaddenin bir biçime veya bir düzene sokulması gerekir. Bu düzen de zihin formları ile gerçekleşir.

Kant'ın bu görüşlerine göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilginin kaynağı zeka üstü bir yeti olan sezgidir.
B) Doğru bilginin ölçütü faydadır.
C) Bütün bilgiler doğuştan insan aklında vardır.
D) Bilgi, deneyle edinilen izlenimlerin akılda işlenmesiyle ortaya çıkar.
E) Bütün bilgilerimizin kaynağı duyularımızdır.

7. Bilinçli bir varlık için var olmak değişmektir. Değişmek demek olgunlaşmak demektir. Buna karşın olgunlaşmak ise kendi kendisini sonsuzca yeniden yaratmak demektir. Bu, yalnızca bilinçli varlık olan insan için değil, bütün bir gerçeklik için böyledir. Bu gerçeklik yalnızca sezgiyle kavranabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilinçli bir varlık için değişimden söz edilemez.
B) Var olmanın ve değişimin bilgisine ancak sezgiyle ulaşılabılır.
C) Değişim olgunlaşmayı engeller.
D) Sonsuzluğun bilgisi bir inanç değil bir alışkanlıktır.
E) Sonsuzca yaratmanın bilgisi nedenselliğin bilgisidir.

8. Bir yöntem olarak pragmatizm, insan yaşamının bir amacı olduğunu söyler. Bundan dolayı bütün kavramlar, bütün bilgiler, insan yaşamına bir katkı yaptıkları, insanın yaşamına yardımcı oldukları zaman doğrudur. Kavramlar gerçekten somut bir anlam sağladıkları sürece anlamlıdır.

Buna göre pragmatizm için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilgi kişiden kişiye değişen bir süreç izler.
B) Bilginin teorik yanı daha geçerlidir.
C) Bilgi her zaman uygulanabilir değildir.
D) Birey için doğru ve yanlışın bir anlamı yoktur.
E) Kavramların insan yaşamına faydası varsa doğrudur.

9. Madde dünyasında bir üçgen yoktur. Üç sayısı da yoktur. Fakat maddeler dünyasından tamamen bağımsız bir üçgen de yoktur. Nihayet şekiller dünyası maddenin bir özelliği olarak yansımıştır. İnsan o şekli maddeden koparıp zihnine aktarmıştır. Yani elmalar, armutlar olmasa siz hangi cisimleri bir araya getirip beş dersiniz.

Bu parçadan çıkarılacak yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aklın bilgileri maddeden bağımsızdır.
B) Bütün bilgilerimiz aklın ürünüdür.
C) Madde dünyasından bağımsız bir bilgi mümkün değildir.
D) Doğru bilgi tümelin bilgisidir.
E) Düşünceden bağımsız bir bilgi mümkün değildir.

10. Bilgi, duyumlardan oluşan tasarımlardır. Tasarımlar arasında da nesneyi olduğu gibi yansıtır izlenimini bırakan güçlü tasarımlar doğru olanlardır.

Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Duyumsuz akıl temelsiz, akılsız duyum boştur.
B) Tasarımların temeli insan aklıdır.
C) Duyular bizi aldattığından genel geçer bir bilgiye ulaşamaz.
D) Doğru bilgilerimizin kaynağı duyumlarımızdır.
E) Duyular metafizik alanın bilgisini verir.

11. Pozitivizm, bilgilerimizi olgulara dayandıran, metafiziksel yaklaşımları reddeden, deneyle doğruluğu ispat edilmeyen bilgileri kabul etmeyen bir felsefi anlayıştır. Bu nedenle doğrudan doğruya deneyle sağlanmayan her bilginin metafizik, hayal ürünü olduğunu savunur.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki filozoflardan hangisine aittir?

- A) Comte
B) Descartes
C) Bergson
D) Wittgenstein
E) Husserl

12. Şimşek, gök gürültüsünden önce algılandığı için gök gürültüsünün nedeni sayılmıştır. Oysa bu alışkanlıktır. Gök gürültüsü ve ışık, elektronların farklı kutuplar arasında boşalmasının bir sonucudur.

David Hume bu yaklaşımıyla aşağıdakilerden hangisini açıklamaya çalışmıştır?

- A) Birçok alışkanlığımız neden-sonuç gibi algılanmalıdır.
B) Her oluşumun bir nedeni ve sonucu vardır.
C) Nedensellik, doğa olaylarının kaçınılmaz koşuludur.
D) İzlenimlerimiz, nedensellik ilişkisiyle ilişkilidir.
E) Nedensellik düşüncesi alışkanlıktan ibarettir.

TEST 3 : BİLİM FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

1. İlk bilim insanları, bir nesneye acaba bu bana yiyecek, giyecek, barınak, araç ve silah sağlar mı diye değil salt öğrenme ve bilme merakını doyurma amacı ile yaklaşmış olan kişilerdir.

Bu parçada, ilk bilim insanlarının nasıl bir tavır takındıkları ifade edilmiştir?

- A) Anlama ve açıklama isteğini karşılayan
B) İnsanı doğaya egemen kılan ve yaşamını kolaylaştıran
C) Olayları genelgeçer yasalarla kesinleştiren
D) Eldeki bilgilerden gelecekle ilgili yorumları sağlayan
E) Edindiği bilgilerle yaşamına katkı sağlayan
2. Bilimin ne olduğunu anlamak için bilim insanları topluluğunun içyapısını, inançlarını, içinde yaşadıkları toplumdaki araştırma gruplarına bakış tarzlarını, bilim ve toplum arasındaki karşılıklı ilişkileri incelemek gerekir.

Bu görüş, bilimin özelliklerinden hangisine ters düşer?

- A) Bilim, insan bilincinden bağımsız, dış dünyanın bilgisidir.
B) Bilim, tüm bilinmeyenleri açıklayacak, çözmediği sorun kalmayacaktır.
C) Bilim, bilim insanının değer ve düşüncelerinden bağımsızdır.
D) Bilimsel bilgi yöntemleri sistemlidir.
E) Bilimsel bilgi birikerek ilerleyen bir bilgidir.
3. Bilimle uğraşmak aslında insanoğlunun ona en fazla meydan okuyan bir serüveni olarak hayranlık ve saygı gören bir şekilde başlamıştır. Sonra o materyalist bir toplumun ilahı olmuştur. Fakat son 20 yıl içinde oldukça esrarengiz ve tehlikeli bir yan faaliyete dönüşmüştür. Bütün yol boyunca olmasa bile, bilimsel uğraşmayı, hiç olmazsa yeniden insanoğlunun büyük düşünsel meydan okumalarından biri duruma getirmeliyiz. Eğer bunu yapmazsak hiçbirimiz için gelecek diye bir şey kalmayacaktır.

Bu parçada bilimsel alandaki çalışma ve anlayışın hangi açıdan eksiklikleri anlatılmaktadır?

- A) Sıradan, basit bir uğraş hâline gelmesi
B) Eleştiri ve değişime açık olması
C) Daima yeniden başlama çabası
D) Bilimin geleceğe aktarılmadığı yetersizliği
E) Herkes tarafından yeterli ilgiyi görmemesi

4. Bilim, insanın kendi zihninde olanı bir şeye yüklemesi değil, o şeyde olan gerçekleri zihne aktarmasıdır.

Bu ifadelerden çıkarılabilecek en iyi sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim, zihinsel çıkarımlara dayalı bir bilgidir.
B) Bilim, insan için vazgeçilmez bir gerçekliktir.
C) Bilim ile ahlak arasında sıkı bir ilişki vardır.
D) Bilim toplumsal gelişmenin öncüsüdür.
E) Bilim, ele alınan varlık veya olayın gerçekliğinin bilinmesi demektir.

5. Bilimsel çalışmaların tarih içindeki ilk örneklerine bakıldığında özellikle Mezopotamya ve Mısır'ın öne çıktığını görüyoruz. Bilimin ilk izleri uygarlıkların da başlangıç için kendilerine mesken tuttıkları Dicle, Fırat, Nil gibi büyük nehirlerin geçtiği bölgelerde belirmiştir. Bu bölgelerde yaygın ticari faaliyetler gerçekleşiyordu. Bununla birlikte güçlü sosyal yapılar ve toplumsal organizmalar şekilleniyordu.

Bu parçada bilimsel faaliyetlerin ortaya çıkışıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin etkisi vurgulanmaktadır?

- A) Dini inanışların yaygın olarak görüldüğü yerlerde bilimin gelişmesi kolaylaşır.
B) Bilim sosyal ve ekonomik açılardan uygun toplumlarda ortaya çıkar.
C) Bilimsel faaliyetler eğitim seviyesi yüksek toplumlarda ortaya çıkar.
D) Bilimin ortaya çıkması felsefi geleneğin güçlü olduğu bölgelerde gerçekleşmiştir.
E) Bilimsel faaliyetler mitolojiden kopuşla birlikte ortaya çıkmıştır.

6. Keşfedilen şey zaten hep oradadır. Keşif tamamen evren hakkındadır. Gerçek olmayan, var olmayan şeyler keşfedilemezler.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisi keşif değildir?

- A) Maddenin çekim gücünün bulunması
B) Suyun kaldırma kuvvetinin anlaşılması
C) Otomobillerin yapılması
D) Oksijen gazının ayrıştırılması
E) Radyum elementinin bulunması

7. Bilimin ortaya koyduğu bilgiler her yerde her bilgin tarafından aynı kabul edilir. Söz gelimi Newton'un yer çekimi yasası ya da Arşimet'in suyun kaldırma kuvveti yasası dünyanın her tarafında bilim çevrelerince aynı değeri taşır ve kabul edilir.

Bu parçada bilimin hangi özelliğinden söz edilmektedir?

- A) Sistem ve düzenlilik taşımasından
B) Yönteme dayalı olmasından
C) Birikerek ilerlemesinden
D) Evrensel kabul görmesinden
E) Deney ve gözleme dayanmasından

8. Tekniğin amacı, bilimin sonuçlarından günlük yaşantımızda yararlanmaktır. Bilimin ilerlemesiyle teknik ilerlediği gibi, tekniğin ilerlemesiyle de bilim ilerler. Örneğin teleskopun icat edilmesiyle astronomide büyük ilerlemeler olmuştur. Bilim doğayı ve ondaki varlıkları açıklar. Teknik bundan yararlanarak insan için doğayı kontrol altına almayı amaçlar. Teknik nesnelerin şeklini değiştirerek insana yararlı hâle getirilmesini sağlar. Bütün bu uygulamalar kötüye kullanılmamalı, insanları ve doğayı yok etmeye yönelmemelidir.

Buna göre teknik için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Belirli bir konuyu belirli bir yöntemle ele alan bilgidir.
B) Her toplumun kendine özgü yapısına dayalıdır.
C) Toplumların merak ve hayretinden kaynaklanmıştır.
D) Objektif bilgilere ulaşmayı amaçlar.
E) Doğayı insan ihtiyaçları için denetim altına almayı amaçlar.

9. Bilimsel araştırmalar doğruluğu henüz kanıtlanmamış geçici varsayımlarla işe başlar.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi varsayımın bir özelliği değildir?

- A) Problem hakkında ileri sürülen geçici bir iddiadır.
B) Doğruluğu kabul edilen bir bilgidir.
C) Bilimsel çalışmaların çıkış noktasıdır.
D) Geçerlilik kazanması için deney ve gözlemlerle kanıtlanması gerekir.
E) Araştırılan konu ile ilgili olmalıdır.

10. Bir bilim topluluğunun kabul ettiği bilim modeli geçerli olduğu sürece, o bilimsel topluluk ve bilimsel dönem devam eder.

Bu görüşün bilime yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim bir etkinliktir.
B) Bilim bir üründür.
C) Bilim yöntemlidir.
D) Bilim akılcıdır.
E) Bilim genelleyicidir.

11. Bilim, gözlem ve deney yoluyla doğrulanabilir olan önermeler sağlar. Bir önerme, deney yoluyla algılanabilir bir şeye karşılık geliyorsa doğrudan bir biçimde doğrulanır. Buna karşın metafizik, gözlem ve deneye konu yapılmayan yani gözlem ve deney yoluyla sınanmayan dolayısıyla ne doğrulanabilecek ne de yanlışlanabilecek olan önermelerden oluşur.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi bu bilgiyle çelişir?

- A) Olgusal olarak doğrulanabilenler bilimseldir.
B) Bilim doğrulanabilir önermeler sağlar.
C) Deney yoluyla sınanmayan önermeler yanlıştır.
D) İstenirse metafizik deney ve gözleme konu olabilir.
E) Bilimsel önermeler temellendirilmiş önermelerdir.

12. Bilimsel yöntem gözlemlerle başlar ama bununla yetinmez. Gözlem, betimlemeyi aşan matematiksel bir açıklama ile tanımlanır. Daha sonra bu açıklamadan matematiksel bir takım sonuçlar çıkarılır ve olgular karşılaştırılır. Ne var ki olguların doğru olarak kanıtlandığı şey, olguların söylediğinden daha fazlasını içerir. Örneğin Newton, soyut bir kurama gidecek kadar yürekli ancak böyle bir kuramı olgular doğrulamadıkça doğru saymayacak kadar ihtiyatlı bir kişiydi.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki düşünürlerden hangisine aittir?

- A) Reichenbach
B) Popper
C) Toulmin
D) Comte
E) Kuhn

1. İlk Çağ filozofları, kendilerini evrenin ana maddesini bulmaya adanmışlardır. Çünkü o dönemde insan doğanın bir parçası olarak görülüyordu. Eğer yaşamın özü, evrenin yaratılış kaynağı aydınlatılırsa insan kendi varoluşuyla ilgili önemli bilgilere ulaşmış olacaktı. Böylece kendini tanımlama ve anlamlandırma yolunda bir adım ileri gidecekti.

Parçaya göre İlk Çağ doğa filozoflarının evrenin ana maddesine ulaşmak istemelerinin esas nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlak doğruya ulaşabilme isteği
B) Değişimin ana nedenlerini bulma gereği
C) Metafizik alanını ve sınırlarını belirleme isteği
D) Varoluşu temellendirme ve yaşama anlam katma isteği
E) Yaşamın insan hayatındaki yerini kanıtlama isteği

2. Sofistler, insanın bilme sürecindeki imkân ve sınırlarını sorgulamışlardır. İyonyalı filozofların ana maddeyi maddi bir ilkeyle açıkladıkları yerde, Pythagorasçılar ana maddeyi formel bir ilkeyle açıklamışlardır. Elea okulu maddedeki değişimin bir yanılısıma olduğunu ileri sürerken, Herakleitos değişiminin gerçek olduğunu savunmuştur.

Bu parçadan hareketle İlk Çağ düşüncesi için aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Araştırma sonuçlarının bilimsel verilerle desteklenmesine
B) Yararlı bilgi arayışının sürdüğüne
C) Doğa üstü olaylarla evreni açıkladıklarına
D) Düşünce dışında nesnel bir dünyanın olmadığına
E) Varlıkla ilgili bir düşünce birliğinin olmadığına

3. Varlığın ilk ve en önemli ögesi "idea"dır. Dış dünyadaki varlıklar gerçektir. Fakat bu varlıklar sürekli değişir. Değişmeyen form ise evrende ezeli, ebedi olan değişmeyen bu tek varlıkların içindeki düşünsel özlerdir. Form, ulaşılmak istenen amaç, her varlığın hareket ve oluş gayesidir. Form, maddeye oranla daha önemlidir. Örneğin koklamak burnun formudur.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki filozoflardan hangisine aittir?

- A) Sokrates
B) Herakleitos
C) Aristoteles
D) Demokritos
E) Protagoras

4. "Bütün kişiler ve şeyler için aynı olan evreni, ne bir insan ne de bir Tanrı yaratmıştır. O, daima yaşayan bir ateştir ve öyle kalacaktır; ölçülere göre parlayan ve ölçülere göre sönen."

Bu parçaya göre, Herakleitos'la ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dinsel yaratılış efsanelerini kabul etmez.
B) Soyut bir nedeni ilk unsur saydığından idealisttir.
C) Her şeyin sürekli dönüşme, oluş ve yok oluş durumunda olduğunu düşünür.
D) Evrendeki hareketin kaynağı ateştir.
E) Evrende zorunlu doğa yasalarının olduğuna inanır.

5. Thales, temel unsurun su olduğunu söylüyordu. Her varlık, mesela her bitki yaş özlerle beslenir; her şeyin ya tohumu ya filizi yaştır ya da neme ihtiyacı vardır. Nihayet su donup katılaşıp ya da buharlaşarak her şeyi üretir. Toprak bile suyun ya yatağı ya da deposudur.

Thales'in bu düşüncesinden aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Maddeyi, yine onun içinde varolan ve onu canlandıran bir kuvvet olarak görmektedir.
B) Su, hayatı ve onun bütün belirtilerini bizzat kendi özünde barındırır.
C) Evrenin varoluş sebebi bir tek etkenle açıklanmaktadır.
D) Varlık sorununu idealist açıdan ele almaktadır.
E) Varlığın özünü su tek başına meydana getirir.

6. Her gün bir yerden göçmek ne iyi,
Her gün bir yere konmak ne güzel,
Bulanmadan, donmadan akmak ne hoş
Dünle beraber gitti cancağızım
Ne kadar söz varsa düne ait
Şimdi yeni sözler söylemek lazım.

Bu dizelerde, evrenin tanımlanması aşağıdakilerden hangisine dayandırılmaktadır?

- A) Sürekli bir değişim ve oluşuma
B) Değişmeyen mutlak düşünceye
C) Doğruların ancak bilgiyle açıklanabileceğine
D) Varlığın oluşumunda maddenin mutlaklığına
E) Ruh ve maddenin etkileşimine

7. Anaksagoras'a göre, varolan her şey tek bir öğeye, su, hava ya da ateş gibi başka cisimler hâline gelebilen homojen bir maddeye indirgenemez. Bir maddenin başka bir madde olmasını akıl almaz. O hâlde, birçok öge vardır; yani arke'nin sayısı sonsuzdur. Onlar yaratılmamışlardır, yok edilemezler ve onların temel nitelikleri sonsuza kadar aynı kalır.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Varolanların kaynağı su, hava ve ateştir.
B) Varolanların ana maddesi sonsuzluktur.
C) Varolanlar maddi cinstendir.
D) Varlık maddenin maddeye dönüşmesiyle olur.
E) Varlık cisimler halinde yaratılmıştır.

8. Varolan her şey sonsuz atomlardan oluşmuştur. Atomlar sırayla birleşerek ve ayrılarak bireysel varlıkların meydana gelmesine ya da yok olmasına neden olurlar. Sonsuz sayıdaki bu atomlar maddenin bölünmez parçalarına karşılık gelirler. Atomlar, hareketlerini kendilerinin dışındaki bir güçten değil de kendi özünden alırlar.

Bu parçada yer alan düşünce aşağıdaki filozoflardan hangisine aittir?

- A) Parmenides
B) Herakleitos
C) Demokritos
D) Lao Tse
E) Aristoteles

9. Konfüçyüs'e göre ideal yaşam, insanların karşılıklı ilişkilerinin zorunlu sonucu olan bazı yükümlülükleri yerine getirmekten oluşur. Baba ile oğulun, öğretmen ile öğrencinin birbirlerine karşı yükümlülükleri vardır. Tüm ilişkilerde ideal olan aşırılıktan sakınmaktır.

Konfüçyüs'ün bu düşüncesinden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İdealar gerçeğin bilgisini verir.
B) İdeal yaşam, aşırılıktan sakınmakla birlikte bazen aşırıya kaçmayı da gerektirir.
C) Güçsüzler, güçlülere itaat etmek zorundadır.
D) İnsan davranışlarını doğuştan beraberinde getirir.
E) İnsanlar birbirlerine karşı yükümlülüklerini yerine getirip aşırılıktan uzaklaştıklarında ideal yaşama kavuşurlar.

10. Sofistlere göre, genelgeçer olan ne bir doğru ne bir ölçü vardır. İnsan her şeyin ölçüsüdür. Sokrates de sofistler gibi, toplumun kabul edilmiş gelenek ve töreleri üzerinde düşünmeyi kendisine ilke yapmıştır. Fakat Sokrates, sofistlerden farklı olarak temel bir doğrunun bulunabileceğine inanmıştır.

Buna göre, Sokrates'i sofistlerden ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilginin göreceli olduğunu söylemesi
B) Bildiği tek şeyin, hiçbir şey bilmediği olması
C) Dönemin yönetimine karşı çıkması
D) Temel bir doğrunun varlığına inanması
E) Toplumun gelenek ve törelerine karşı gelmesi

11. Diyalektik yöntemi, bir doğurtma ve tartışma yöntemidir. Buna göre, bir konu tartışılırken karşıdaki kişinin görüşlerinden hangi sonuçların çıktığı araştırılır. Onun görüşlerinden çıkan yanlışlar elenir. Böylelikle kişinin doğru düşünebilmesi, kendisine ait olmayan görüşlerinden vazgeçmesi sağlanır.

Buna göre parçada görüşlerinden bahsedilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sokrates
B) Platon
C) Protagoras
D) Gorgias
E) Lao Tse

12. Platon'a göre devlet, doğal düzenin bir devamıdır. Tıpkı insan vücudu gibi devlet de bir organizmadır. Devletteki kurumlar, insan bedenindeki organlara karşılık gelmektedir. Örneğin; işçi sınıfı insan bedenindeki beslenme güdüsüne, devletteki yöneticiler ise insan aklına denk düşmektedir.

Parçaya göre, Platon'un devlet anlayışı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Devlet, insanın iyi özelliklerini dışlar.
B) Devlet ile organizma arasında benzerlik yoktur.
C) Devlet insan organizmasının bütünleşmiş halidir.
D) Devletin kurumları birbirinden bağımsızdır.
E) Devlet ideal düzen arayışının sonucudur.

TEST 2 : MS 2. YÜZYIL - MS 15. YÜZYIL FELSEFESİ

1. İslam bilginlerinin eserlerinin Batı dillerine çevrilmesi, 13. yüzyıldan itibaren Rönesans'ın temellerinin atılmasına ve skolastik anlayışın yıkılmasına yol açmıştır. Bu nedenle Batılı aydınların İslam bilginlerinin izinden gittiği söylenebilir. Harezmi, Biruni ve İbni Sina gibi düşünürlerin çalışmaları modern bilimin temellerinin atılmasında önemli katkılar sağlamıştır.

Bu parçaya göre, İslam bilginlerinin eserlerinin Batı dillerine çevrilmesi aşağıdakilerden hangisine katkı sağlamıştır?

- A) Din ile bilimin uzlaşmasına
B) Modern bilimin ortaya çıkmasına
C) İslam uygarlığının kültürel olarak gelişmesine
D) Dogmatik düşüncenin yaygınlaşmasına
E) Batılı düşünürlerin dinsel düşünce biçiminin etkisine girmesine
2. Orta Çağ Avrupası'nda 5. ve 6. yüzyıllar arasında bilimsel faaliyet büyük ölçüde durmuştur. Bu durum, özellikle kilisenin, Avrupa'nın her yerinde egemenliğini pekiştirmesinden ve ağır bir baskı uygulamasından kaynaklanmıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İlk Çağ'da görülen gelişmeler bu dönemde de görülmüştür.
B) Dinsel ve bilimsel çalışmalar birbirlerini desteklemiştir.
C) Bilim, dinsel otoritenin izin verdiği ölçüde gelişebilmiştir.
D) Bilim insanları kilise tarafından desteklenmiştir.
E) Bilimler bu dönemde hızlı bir yükselişe geçmiştir.
3. • İbni Sina "El-Kanun" adlı tıp eseriyle insan bedeninin ve anatomisinin tanınmasını sağlamıştır.
• Harezmi, on tabanlı sayı sistemini ilk kez kullanmış, birinci ve ikinci dereceden denklemlerin geometrik çözümünü bularak cebirin kurucusu sayılmıştır.
• Razi, özgül ağırlık düşüncesini ortaya atarak kimya alanında öncü olmuştur.

Açıklamaları verilen İslam filozofları hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilimsel gelişmelere öncülük etmişlerdir.
B) Akli dinin önünde engel olarak görmüşlerdir.
C) Çağlarında egemen olan dogmalara karşı çıkmışlardır.
D) Dini bilgilerin bilimlerle uyuşmadığını iddia etmişlerdir.
E) Felsefe alanındaki katkıları tüm dünyaya yayılmıştır.

4. Ben ben değilim, sen de sen değilsin,
hele sen hiç ben değilsin.
Ben aynı zamanda hem benim hem benim,
sen aynı zamanda hem sensin, hem bensin.
Ey Hoten güzeli! Senin yüzünden şaşırımdı kaldım,
sen mi bensin, yoksa ben mi benim bilemiyorum.

Mevlana

Ben sevdiğim ve hayran olduğum O'yum

Sevdiğim de benden başkası değildir.

Biz bir bedende iki ruhumuz.

Sen beni görünce O'nu da görüyorsun

Tıpkı O'nu görünce beni de gördüğün gibi.

Hallac-ı Mansur

Mevlana ve Hallac-ı Mansur'a ait bu dizelerden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İkinin görüşü de panenteizm akımına yakındır.
B) Her ikisi de evrenin birlikten türediğini düşünür.
C) İkisi için de Tanrı ve insan özdeşdir.
D) Her ikisi için de evren ve Tanrı birbiriyle iç içedir.
E) Her ikisi de Tanrıyı insan zihninin eseri olarak düşünür.
5. Mevlana, ahlaki eylemle ilgili düşüncesini şöyle ifade eder: "Tuzağa saçtığın taneler cömertlik sayılmaz ki."

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsan ahlaki eylemlerde özgürdür.
B) Ahlaki görüşlerin ölçütü vicdandır.
C) Ahlaki eylem faydalı olduğu ölçüde doğrudur.
D) Altında başka niyetler gizleyen eylemler kötüdür.
E) Ahlaklı olmak göreceli olmayı gerektirir.

6. İnsan zorunlu olarak sonlu ve eksik olduğundan dolayı tamamlanmak arzusuyla sever. İnsanın ihtiyaçları ölçülebilir bir nicelikte olduğundan, bu ihtiyaçları karşılayacak uygun nesnelere de ancak bu nicelik ölçüsünde doyum sağlayabilir.

Augustinus'un bu düşüncelerine göre insan aşağıdaki durumların hangisinde mutlu olur?

- A) Her şeyin en iyisini elde ettiğinde
B) Çoğunluğun ihtiyaçlarını dikkate aldığında
C) Bedensel hazları yok saydığında
D) İhtiyaçlarla onları karşılayacak nesnelere arasında uyum sağladığında
E) Yalnızca Tanrı sevgisiyle yetindiğinde

7. Toplum, insanların birbirine muhtaç olmasından dolayı ortaya çıktığı hâlde devlet, insanı toplumdaki diğer insanların saldırı ve zulmünden korumak için kurulmuş bir müessesedir. "Mukaddime" adlı eserinde insanın toplumsal yönü kadar hayvani yönü olduğunu da belirten filozof, devlet ve onun koymuş olduğu kuralların insanı diğer insanların hayvani yönlerinden koruduğunu ifade eder. Böylece insanlar için kendi cinslerinden bir yasakçıya sahip olmak, ona baş eğmek doğal bir zorunluluk olarak ortaya çıkar.

Bu parçada görüşlerine yer verilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon
B) İbni Haldun
C) İbni Sina
D) Aristoteles
E) Hobbes

8. Farabi, bilgiyle ilgili görüşlerinde mutlak bir rasyonalist olarak karşımıza çıkar. O, akılda bir sezgi gücü bulunduğunu, insan zihninde doğuştan getirilen düşünceler olduğunu kabul eder. Farabi, gerçek bilimsel bilgiyi akıl yürütmeye dayandırır.

Farabi'nin bu görüşlerinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Genelgeçer doğru bilgiler kaynağını akıldan alır.
B) İnsan aklında bir sezgi gücü bulunur.
C) Doğru bilgilerimiz doğuştan gelir.
D) Zorunlu bilimsel bilgilere akıl yürütmelerle ulaşılır.
E) Gerçeklik ancak deneyimlerle kavranabilir.

9. Gazali, bilim ve felsefeye kuşkuyla bakar, bilim ve felsefenin tutarsızlıklarla dolu olduğunu savunur. Gazali akıl yolundan çıkarak, gönül bir başka deyişle sezgi yoluna girer.

Bu parça aşağıdaki ifadelerden hangisiyle çelişir?

- A) Bilim ve felsefenin sunduğu bilgiler güvenilir bilgilerdir.
B) Bilimsel bilgilere kuşkuyla bakmak gerekir.
C) Felsefenin sunduğu bilgiler tutarsızlıklarla doludur.
D) Akıl bizi hiçbir zaman doğruya götürmez.
E) Doğru bilgiye ancak sezgiyle ulaşılabilir.

10. Aziz Augustinus'a göre, duyuma ve bilgiye ilişkin iyi bir analiz, insanın iki farklı bilgi türüne sahip olabildiğini göstermektedir. Bunlardan birincisi duyularla kavranan somut varlıkların bilgisidir. İkincisi ise aklın bilgisidir.

Aziz Augustinus'un bu düşüncelerinden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Ezeli ve ebedi doğrulara ancak akılla ulaşılabilir.
B) Açık seçik bilgiye duyularla ulaşılır.
C) Doğru bilgiye ulaşmak imkânsızdır.
D) Doğru bilgiye hem duyum hem de akılla ulaşılabilir.
E) Somut varlıkların bilgisi nesnel bir bilgidir.

11. • Duns Scottus'a göre, bizim Tanrı hakkında sezgiye dayanan bir bilgimiz olamaz. Zira bilgimizin temelinde duyu deneyi vardır ve bilgimiz duyumun bireysel nesnelere başlar.
• Gazali'ye göre, insan, temelde sezgi ile Tanrıyı bildiği için diğer tüm varlıklardan üstündür.

Duns Scottus'un düşüncesi hangi yönüyle Gazali'den farklıdır?

- A) Tanrının bilgisine ulaşılabilir olmadığını düşünmesiyle
B) Bilginin temelinde Tanrının olduğunu kabul etmesiyle
C) İnsanın diğer bütün varlıklardan üstün olduğunu vurgulamasıyla
D) Tanrının gücünün her şeye yeteceğine inanmasıyla
E) Bilginin temelinde duyu verilerinin olduğunu savunmasıyla

12. Mevlana'ya göre, insan için Tanrı katına ulaşmanın tek yolu aşktır. Evrensel ahlak yasası da aşkla temellendirilebilir. Ona göre, insan yaşadığı sürece her şeyi Tanrı adına sevmeli, öğrenmeli ve korumalıdır.

Buna göre Mevlana'nın ahlak anlayışı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsanın eylemlerini doğruyu bilmekle açıklamaktadır.
B) Ahlakın doğa yasalarına uygun olması gerektiğini savunmaktadır.
C) Evrensel ahlakı Tanrıya ulaşma hedefiyle ilişkilendirmektedir.
D) İnsan davranışlarında özgür iradeyi önemsemektedir.
E) Toplumun kurallarına uyulmasını gerekli görmektedir.

EXTRA SARMAL DENEME SINAVI

7

1. Orta Çağ sözcüğü “iki dönem arasında kalmış çağ” anlamına gelmektedir. Orta Çağ, Antikçağ’ın sonundan başlayıp, Rönesans ile sona eren Avrupa’nın üstüne serilmiş “bin yıllık karanlık” olarak nitelenmektedir. Günümüzde ise “Ortaçağ” sözcüğü otoriter olan, esnek olmayan anlamında kullanılmaktadır. Orta Çağ dönem olarak karanlık olarak kabul edilse de bazılarına göre aydınlık bir dönemdir. Günümüzdeki temel okul sistemi bu dönemde biçimlenmeye başlamıştır.

Orta Çağ dönemi ile ilgili bu bilgiye dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kuralların egemen olduğu katı bir dönemdir.
B) Orta Çağ’ın günümüze kadar gelmiş etkileri bulunmaktadır.
C) İlk Çağ ve Rönesans dönemi arasında kalmış bir çağdır.
D) Bilimin eleştireliliği bu çağın her noktasında hissedilmektedir.
E) Genellikle dogmatik bir yapıya sahiptir.

2. Augustinus’a göre insan akılı Tanrı’yı tanıyabilir. Çünkü Tanrı, insana akılı her şeyi bilmesi için vermiştir. Akıl, ruhun gözüdür. Hikmete sahip olmak, Tanrı’yı anlamak demektir. O halde gerçek felsefe, gerçek din ile aynı şeydir. Bir noktada ayrılırlar. O da zaman bakımından iman akıldan önce gelir. Çünkü bir şeyi anlamak için önce onu kabul etmek gerekir.

Bu parçaya göre aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşmak mümkün olur?

- A) Akıl, sadece Tanrı’yı kavrayabilir.
B) İnanmak için anlamak gerekir.
C) Akıl olmadan inanmak imkansızdır.
D) Bilmek ve inanmak farklı şeylerdir.
E) Anlamak için önce inanmak gereklidir.

3. Yaşamın temel ilkesi, boş inanç ve korkuların, özellikle de ölüm korkusunun ortadan kaldırılmasıdır. Bu nedenle yaşamda esas olan ve insanı bağımsızlığa götüren, kaderi cesaret ve ağır başlılıkla kabullenmek, doğaya uygun yaşamak ve bu sayede ahlaki bir yaşama kavuşmaktır.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisine yönelik bir açıklama bulunmaktadır?

- A) Bilgilerimizin kaynağı nedir?
B) Evrenin ana maddesi nedir?
C) Mutlu yaşayışın ilkeleri nelerdir?
D) İdeal bir yönetimin esasları nelerdir?
E) İnsan, aklıyla var olanı kavrayabilir mi?

4. Anselmus’a göre tüm evrenin ve bu evrene dair düzenin ve dolayısıyla siyasal iktidarların birincil kaynağı Tanrı’dır. Tanrı, insanları yaratmış ve onlara birtakım sorumluluklar yüklemiştir. Bu sorumluluklar ancak insanların toplum halinde yaşamalarıyla yerine getirilebilir. Doğaldır ki, toplumsal yaşamın işleyebilmesi kurallara ve uygulayıcılarına bağlıdır. Öyleyse, egemenliği kullananlar aslında Tanrı’nın vekilleridir.

Bu parçada aşağıdaki problemlerden hangisine yönelik bir açıklama bulunmaktadır?

- A) İktidarın kaynağı nedir?
B) Bürokrasinin işlevi nedir?
C) Bireyin temel hakları nelerdir?
D) Demokraside sivil toplumun yeri nedir?
E) Eşitlik ve adalet ayrımının dayanağı nedir?

5. İnsanları mutlu ve erdemli bir yaşama kavuşturmanın yolu, onları ideal bir devlet düzeni altında bir araya getirmektir. İdeal devlet ise bilgi ve doğrulukla beslenen aklın çabasıyla kurulabilir. Bu nedenle adaletli ve erdemli bir toplum yalnızca aklın yol göstericiliğinde kurulabilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düşünceye dayalı olan her oluşum doğrudur.
B) Aklın yol göstericiliği, adaletli yaşam için gereklidir.
C) Mutluluk, adalet ve erdeme sahip olmak akılla mümkündür.
D) Mutlu yaşam, aklın ilkelerine dayalı bir devlette sağlanabilir.
E) Akıl, toplumsal yaşamı düzenlerken geleneksel değerlere başvurur.

EXTRA SARMAL DENEME SINAVI

8

1. Rönesans'ın son dönemlerine doğru hızlı bir şekilde ilerleyen matematik-fizik, doğanın yapısının matematik kavramlarla açıklanabileceğini göstermiştir. Bu anlayışa bağlı kalınarak doğa yasalarına ulaşılmıştır. Bu yasalar, zihin tarafından üretilmiş olan kesin kavramlara dayandırılmıştır. Bu yüzden, 17. yüzyıl felsefesi doğa ile akıl, nesne ile zihin arasında uygunluk olduğunu savunmuştur.

Bu bilgiye dayanarak 17. yüzyıl felsefesi için aşağıdakilerden hangisini söylemek mümkün olur?

- A) Akıl doğruları, doğa yasası olarak kabul edilmiştir.
- B) Tek doğru olarak olguların doğrusu benimsenmiştir.
- C) Doğru bilginin fayda sağlayan bilgi olduğu düşünülmüştür.
- D) Kutsal kitaptaki bilgiler tartışmasız bir şekilde benimsenmiştir.
- E) Doğadaki olgular, ana madde olarak sayılmıştır.

2. Çevremizdeki her şey hakkında duyular aracılığıyla bilgi ediniriz, ancak duyular bizi yanıltabilir. O halde çevremizdeki her şeyden, diğer insanların ve hatta Tanrı'nın bile varlığından şüphe duyabiliriz. Geriye kalan ve artık kendisinden kuşulanamayacağımız kesin bilgi şu anda şüphe etmekte olduğumuzdur. Şüphe etmek düşündürmektir. Bir varlığın düşünmesi için var olması gerekir. Buradan, "Düşünüyorum, öyleyse varım." sonucu çıkar ve kimse bu bilgiden şüphe edemez.

Descartes'in bu sözlerine dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilginin yanlışlığının kanıtlanmadığı sürece doğru olduğunu savunmuştur.
- B) Sonradan bilgi edinilemeyeceğini vurgulamıştır.
- C) Apaçık bilgiye ulaşmıştır.
- D) Bilgi evrenini nesnel dünyasında kabul etmiştir.
- E) Yargıyı askıya almak gerektiğini ileri sürmüştür.

3. Sanatçının iç dünyasında, kendisini sürükleyen ve kendisi aracılığıyla yaratıcı bir güç vardır. Bu güç, sanatçıyı sıradan insanlardan ayıran temel faktördür. Sanat eserinde, sonsuz olan kendisini somut hale getirir. Bu nedenle güzellik, sonsuz olanda sonlu hale gelir.

Bu açıklamada sanat ile ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Duyularla elde edilip somutlaştırıldığı
- B) Evrensel bilgilerin dışavurumuna dayandığı
- C) Doğanın yalın bir taklidi sonucunda oluştuğu
- D) Kültürel değerlerin öğretilmesinde etkin olduğu
- E) Yaratıcı hayal gücünün estetik bir tavırla ifade edildiği

4. Sofist düşünürler öncesinde doğa filozofları olarak adlandırılan düşünürler birlik ve farklılık içindeki evrenle ilgilenerek sorgulayıcı bir yaklaşım benimserken, onlar daha çok insanın kendisiyle, insanın nasıl eylemde bulunduğu konusyla ilgilenmişlerdir. Büyük bir gerçeğin peşine düşmek yerine, insanların karşısına çıkan durumlardan en iyi nasıl yararlanabileceklerini araştırmışlardır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Doğa filozofları doğa ve evren konularıyla ilgilenmişlerdir.
- B) Sofistler'den önceki dönemde tüm evrenin açıklanması amaçlanmıştır.
- C) Sofist düşünürlere göre felsefe insanlara pratik yarar sağlamalıdır.
- D) Doğa filozoflarından sonra insan ve toplum konularıyla ilgilenilmiştir.
- E) Sofist filozoflar insanların davranışlarıyla ilgili evrensel fikirler geliştirmişlerdir.

5. Ontolojik görüşlerini madde ve ruh gibi iki temel gerçekliğe dayandıran Descartes'in düalizm felsefesi, yaşadığı dönem olan 17. yüzyılda etkili olmuştur. Ancak hem yaşadığı dönemde hem de kendisinden sonraki dönemlerde bu düşünceye karşı çıkanlar ve sadece gerçekliğin bir yönünü kabul eden düşünürler de yer almıştır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Filozoflar, düşünceleriyle çağlarında etkili olmuşlardır.
- B) Felsefi görüşler birikimli olarak ilerleme özelliğine sahiptir.
- C) Kendilerinden önceki düşünürleri eleştiren filozoflar vardır.
- D) Varlık ile ilgili düşünceler farklı dönemlerde farklılık gösterebilir.
- E) Filozoflar varlıkla ilgili olarak aynı düşünceleri dile getirmemişlerdir.